روایتی از دو دهه خدمت‌رسانی خیریه کوثر در افغانستان

نویسنده: دکتر رحیمه ابراهیم‌زاده

تاریخ انتشار: 16 Khordad 2585 باستانی برابر با June 6, 2026 میلادی

خیریه‌ای برای روشن نگه‌داشتن چراغ دل‌ها

روایتی از دو دهه خدمت‌رسانی خیریه کوثر در افغانستان

من، رحیمه ابراهیم‌زاده (رحمان‌زاده)، در شهر باستانی هرات چشم به جهان گشودم. دوران ابتدایی و متوسطه را تا صنف نهم در لیسه مهری هرات به پایان رساندم. در سال ۱۹۶۳ میلادی، به دلیل نبود دانشگاه در هرات و برای ادامه تحصیل برادرم، همراه با خانواده به کابل نقل مکان کردیم. پس از سه سال، در ۱۹۶۵، از لیسه زرغونه کابل فارغ‌التحصیل شده و تحصیلات عالی خود را در دانشکده طب دانشگاه کابل آغاز کردم.

پس از فراغت از دانشکده طب، در شفاخانه ابن‌سینا مشغول طبابت شدم. اما با تجاوز نیروهای اتحاد جماهیر شوروی در ۱۹۷۹ و افزایش روزافزون اختناق، از کار استعفا دادم. سه سال بعد، در ۱۹۸۲، مجبور به ترک وطن شده و به آلمان مهاجرت کردیم.

پس از یک سال دوره کارآموزی، در ۱۹۸۶ به‌طور رسمی در بخش رادیولوژی یکی از شفاخانه‌های هامبورگ مشغول به کار شدم و مدت ۲۸ سال در آنجا انجام وظیفه نمودم.

هرچند در آلمان از امنیت، آرامش و زندگی مرفه برخوردار بودیم، اما اندوه غربت و احساس گناه از اینکه وطنم را ترک کرده و هموطنانم را در آن شرایط دشوار و مرگبار تنها گذاشته بودم، همواره بر دلم سنگینی می‌کرد. سال‌ها در این حسرت سپری شد، اما وضعیت افغانستان نه‌تنها بهبود نیافت، بلکه با تغییر حکومت‌ها، جنگ‌های داخلی، ناامنی و

کشتارها ، فقر و گرسنگی روزبه‌روز شدت گرفت. در نهایت، پس از بمباردمان‌های خارجی، طالبان از قدرت کنار زده شدند، اما این جنگ‌ها هزاران کودک یتیم و بی‌سرپرست بر جای گذاشت.

در اکتبر ۲۰۰۲، با تشویق و حمایت جمعی از بانوان فرهیخته هامبورگ، «انجمن خیریه کوثر» را بنیان نهادیم. در سال ۲۰۰۳، پس از ثبت رسمی این خیریه، همراه با همسرم به هرات سفر کردیم.

در آغاز، کودکان یتیم و نیازمندی را که نزد اقوام خود سکونت داشتند، در خانه‌ای کرایه‌ای در طول روز تحت سرپرستی قرار می‌دادیم. اما به لطف و سخاوت خانواده محترم مختارزاده، زمینی در منطقه فیروزآباد هرات برای ساخت پرورشگاه کوثر اهدا شد.

ساختمان این پرورشگاه، با ظرفیت پذیرش ۵۰ کودک، در سال ۲۰۰۵ تکمیل گردید و فعالیت رسمی خود را با پذیرش ۸ کودک یتیم (پسر) آغاز کرد.

متأسفانه، به‌دلیل شرایط اجتماعی، در آن زمان امکان سرپرستی از دختران فراهم نبود.

خیریه کوثر، به لطف خداوند متعال و با پشتیبانی‌های مادی و معنوی هم‌وطنان نیکوکار، و همچنین به‌واسطه همکاری، تبلیغ و تشویق فرهیختگانی چون شادروان صاعقه احراری، شادروان رؤفه احراری و اساتید ارجمندی همچون ساراگل سمندر غوریانی، خدیجه احراری، خانم گل سایه و دیگر دوستان و آشنایان، به‌سرعت شناخته شد و جایگاه ویژه‌ای یافت.

با افزایش کمک‌های مردمی، شمار کودکان تحت سرپرستی به ۵۰ نفر رسید و توانستیم بهترین امکانات ممکن را از لحاظ معیشتی، آموزشی و تربیتی برای آنان فراهم کنیم. از آن‌جا که آموزش و پرورش این کودکان برای ما در اولویت نخست قرار داشت، همه آنان بدون استثنا از صنف اول تا ششم در مکاتب خصوصی تحصیل می‌کردند تا پایه‌ای استوار برای ادامه تحصیلات عالیه‌شان فراهم گردد.

افزون بر این، دوره‌های شش‌ماهه آموزش خیاطی برای زنان نیازمند، و کلاس‌های سوادآموزی و آموزش قرآن کریم برای دختران و بانوان برگزار شد.

کمک‌های ارزشمند دیگری نیز توسط خیریه کوثر صورت می‌گرفت، از جمله یاری‌رسانی به خانواده‌های بی‌بضاعت در آغاز فصل زمستان و ماه مبارک رمضان. بیوه‌زنانی که به‌تنهایی بار سنگین اداره خانواده را بر دوش داشتند، همواره در زمره‌ی دریافت‌کنندگان این حمایت‌ها بودند.

پس از وقوع زلزله‌ی مرگبار اکتبر ۲۰۲۳ در هرات و نواحی اطراف آن، مبلغ قابل توجهی به همت اعضا و علاقه‌مندان خیریه‌ی کوثر گردآوری شد که صرف تهیه پوشاک، مواد غذایی، اقلام ضروری روزانه و همچنین تأمین هزینه‌های ترمیم و بازسازی خانه‌های آسیب‌دیده گردید.

این فعالیت‌های انسان‌دوستانه تا اوت ۲۰۲۱ ادامه یافت، اما با روی کار آمدن دوباره طالبان، محدودیت‌های سختگیرانه‌ای بر فعالیت‌های زنان اعمال شد. کلاس‌های آموزشی ویژه بانوان تعطیل گردید و همکاران زن به ناچار خانه‌نشین شدند. مدیریت و اداره امور پرورشگاه نیز با چالش‌های تازه‌ای روبرو گردید؛ از جمله انتخاب کودکان برخلاف اساسنامه پرورشگاه، و دخالت و نظارت مستقیم طالبان بر برنامه‌های آموزشی کودکان. این مسائل، که تأثیرات منفی فراوانی بر روند تعلیم و تربیت کودکان داشت، همواره از بزرگ‌ترین نگرانی‌های ما بود.

سرانجام، با کمال تأسف و پس از ۲۲ سال تلاش پیوسته، در دسامبر ۲۰۲۴ ناچار به تعطیلی کامل خیریه کوثر شدیم.

با این حال، هرگز امید خود را از دست نخواهیم داد. همچنان آرزو داریم در آینده‌ای نزدیک، بار دیگر بتوانیم دستان یاری‌گر خود را به سوی محرومان و نیازمندان افغانستان ـ به‌ویژه کودکان بی‌سرپرست و زنان بی‌بضاعت ـ دراز کنیم.

به امید توفیق الهی.